

אמצעי חדש לבטחון המדינה?

זאת מלמעלה, לפנות אל מנהיגי המפלגות, נותני ההוראות. שלושה מהמפוטרים עלו לתל-אביב, ל- בניין החעד הפועל של ההסתדרות, החלו לחפש את הכתובת הנכונה במסדרונות ה- ארוכים.

★ ★ ★

חוק הג'ונגל

אהרון בקר, מזכיר האיגוד המקצועי של ההסתדרות, הרצה בפני המפוטרים על חוקת ההסתדרות. עליכם לחזור לחיפה, לפנות לאלמוגי. אם הוא לא יספק אתכם, חפצו לועדת הביקורת המקומית. אחר כך לועדת הביקורת המרכזית ורק אחר כך אלי."

למפוטרים לא היה זמן רב. זכות הערעור הניתנת בחקנה לפיה הורה שר הבטחון ל- הגהלת בתי הזיקוק לפטרם, מטעמי בטחון" מוגבלת ל-15 יום. הם עלו לירושלים, ביק- שו מנציגי הסיעות לקבלם לראיון.

תגובתם של הח"כים הייתה שונה. עורך הארץ וח"כ המפלגה הפרוגרסיבית גרשום שוקן היה עסוק מאד. ח"כ עקיבא גוברין ממפא"י הרצה בפניהם על הנימוס המקובל בכנסת: ככה פונים לחבר כנסת? קודם עליכם לכתוב מכתב, לבקש ראיון ואחר כך לבוא. ח"כ מפא"י אחר, ברוך אזניה, היה נימוסי לא פחות: "עליכם לפנות לבית הדין העליון, יעץ בטובלב. הוא סירב להאמין שהתקנה לפיה פוטרו אינה מניחה הקלה כזו.

ח"כים אחרים ממפ"ם, אחדות העבודה ו- מק"י היו עניינים יותר. אמר יצחק בן- אהרון, ח"כ אחדות העבודה: "אני מתנגד למק"י, אולם אני מתנגד גם באופן פריני- ציפיוני לפיטורים ונגד זה שמשרד הבטחון יתערב בעניני עבודה. לא יתכן שהקטגוריה תהיה גם השופט. אם משרד הבטחון רוצה לפטר מישהו וטעמו ונימוקיו אלו, יפנה לבית-המשפט. אחרת יהיה כאן ג'ונגל."

מפ"ם העלתה את הענין בהגהלת הקוא- ליציה. המפוטרים חזרו לתל-אביב, פנו לעורכי הדין פישל הרצברג, ח"כ חנו רובין ויוחנן קושניר. השלב הראשון במערכת הארוכה והיגעה נעשה. יהיה מי שיתמוך בנו, אמרו המפוטרים בסיפוק.

★ ★ ★

סכנה בבתי הזיקוק

מה שלא יתמכו בנו - מה אנחנו פושעים פליליים? שאל ה- צעיר בחברת המפוטרים, המכונאי מאיר

הביוגרפיה הבטחונית של מאיר נמט היא ארוכה מאד. היא מתחילה באונית המפעלים מריסה, אתה עלה לישראל בשנת 1944 מרומניה. המשכה בתא ההגנה בבתי הזיק, קוק, בקורס במסגרת הפלמ"ח וכאחד המת- נדבים לפל"ים, עם פרוץ מלחמת תש"ח. בשתי הנחיתות שנערכו או בחוף אל-עריש ובעשרות הפלגות לליחי אוניות נשק, מזון ומפעלים אל חופי ישראל, היתה כשרותו הבטחונית של מאיר נמט בלתי-מוטלת ב- ספק.

ארתור סורקין קיבל את מכתב הפיטורין ר"ן בביתו. הייתי חבר קיבוץ. שרתתי כנו- טר בפלוגה הנודת. רותקתי למפעל בימי- מלחמת השחרור כחינוי למפעל בטחוני. עכ- שיו זכיתי לתואר "מסוכן לבטחון המדינה."

השבוע היפצה שמועה שישנה עוד רשי- מה של ארבעים מפוטרים אחרים ומי ש- יעזור לשמונה שפוטרו, כבר יפוטרו מיד עם הארבעים. פקידיו חושיסטאן ושליחי מנג'ון הרושך לא הסתפקו גם בשמועה זו, הוסיפו אליה עשרות סיפורי-כדים ש- באו כולם כאחד לערער את המינותם ה- בטחונית של הפועלים החתיקים.

חיך ארתור סורקין, נגר סוג א. "כש- פרצה מלחמת סיני קראו לי למשרד והודיעו כי צריך לשמור על המפעל. כל ערב הייתי מתחיל לשמור בשעה שבע ובבוקר הייתי מתחיל בעבודה כרגיל. אף פעם לא שחררו אותי מהשמירה, מטעמי בטחון. עכשיו אחרי המלחמה התגליתי כפושע."

כמי שהיה חבר הועד במשך שש שנים, יודע סורקין לספר על מאורעות רבים ב- חיי המפעל. עתה התעכב דחקא על המאור- עות הבטחוניים: "ביום הרצה הייתי כנגריה. פתאום ראיתי כמה פועלים ערביים רצים עם מוטות ברזל ביד. הפועלים היהודיים רצו למקום הריכוז, אך אני נזכרתי כי כנגריה המסוכה עובדים כמה יהודים. רצתי לשם והספקתי להזהיר אותם. יחד הצלחנו להיכנס למשרד ולסגור את הדלת מאחורינו. לא היה ספק כי אם לא הייתי מזהיר את

מיכאל טרומבוקובסקי תימן כמה וכמה תותחים תוך כדי מלחמת סיני. בקרבות, לא חששו מכך שאני מסוכן לבטחון ה- מדינה. נתנו לי לתקן את התותחים גם בלי שישמרו עלי. עכשיו נעשיתי פתאום מסוכן."

הפועלים, היו מצטרפים לרשימת ההרוגים. היום אני מסוכן לבטחון."

★ ★ ★

מענות מנוחכות

את נסירתו הבטחוני הראשון רכש יעקב (ישיה) קרמר באונית המעפי- לים כנסת ישראל: "כשבאנו לנמל חיפה, התנהל קרב קשה עם האנגלים. אחד המעפי- לים נהרג וכמה נפצעו. כמה חיילים חפשו אותי והוליכו אותי בין שתי שורות של אנגלים וכל אחד הרביץ בי. בקת הרובה." בקפריסין היה קרמר פעיל בהגנה ועבר קורס חבלה במסגרת הפלמ"ח. במלחמת ה- עצמאות גויס כחבלן. יותר מאוחר, עבר לחטיבה שבמסגרתה השתתף בכיבוש רמלה ולוד.

גם אחרי המלחמה המשיך קרמר במפעלי בטחון: הוא עבד בחציבת מעלה העקרים ובסלילת שדה התעופה באילת. כשנגמרו עבודות אלה נכנס לעבוד בבתי הזיקוק.

למפוטרים אין ספק מדוע פוטרו. הסיבה היא פוליטית, למרות שלא כולנו משתייכים למק"י, הטיח ארתור סורקין, מי שאינו חבר מפא"י, אסור לו לעבוד במפעלי הזיק. קוק, לפני שנה ושנתיים לא רצו לקבל חברי מפ"ם לעבודה. אמרו שהם מסוכנים. אם הם יצליחו עכשיו, לא יהיה אף פועל בארץ בטוח בכך שמחר לא יגדו שהוא מסוכן מבחינה בטחונית ושרצין לפטרם."

מיכאל טרומבוקובסקי, 33, מסגר-מכשירן שהשתתף במלחמת העצמאות ומשרת מסגר- תותחים במילואים; ידידה כהן, 35, צבע בעל עבר צבאי מגוון; ליאון פרשקר, רתך ואב לילדה בת שש, סבורים ממש כסורקין. בזמן מלחמת סיני הפסיקו שלטונות ה- בטחון את עבודתם של מאה פועלים ער- ביים. לפני כשבועיים הוחזרו הערבים ל- עבודה. במקומם פוטרו אחרים. לכן היתה זו טענה משונה כי אותם הערבים שנמצאו מהימנים בימי הקרבות נתגלו עתה כמסוכ- נים לבטחון.

השבוע הגישו עורכי-הדין את כתבי ה- ערעור של המפוטרים לבית-המשפט המחוזי בחיפה. תוצאות ערעור זה יקבעו במידה לא מבוטלת את גורלה של הדימוקרטיה הישראלית. אם תקבל ועדת הערעורים את "נימוקי הבטחון" הבלתי מגומקים של שר הבטחון, נתחול הדימוקראטיה מפלה ניצחת. גורלם של המפוטרים מבתי הזיקוק ב- חיפה הפך השבוע למעשה להיות בעל חשי- בות מכרעת לגבי דמותה של מדינת יש- ראל. כי הוא יעמיד בפעם נוספת, זה מול זה, את חוקי המדינה הדימוקרטיים וחוקי החירום של ממשלת המנדט.

יהודה חקים עלה מיוון כבר בשנת 1945 באונית המפעלים דימיטריוס. היה לי כבר פורים. אשתו בחודש הששי ולי אין עבודה. אני לא מבין שום דבר ממה שהם אומרים. מה פתאום אני מסוכן מבחינה בטחונית?"

אם הייתי רווק, זו לא היתה בעיה. מכרזי מאיר נמט, 35. "אני מצפצף עליהם, אבל איך אפשר עוד להאמין במשהו? רק לפני כמה שבועות חזרתי ממלחמת סיני. השתתפתי בקרבות ימיים ובמלחמת השחרור."